

نشرة مطرانية الأرمن الأرثوذكس

Ապրիլ Բ. 2024

ՆԱԽԱԳԱՆ ԱՍԱՏԵՎԱՐՈՒԼԱՇԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԵԱՆ

Սուրբոյն Նախագահ Պաշար ալ-Ղսատ ընդունեց Իրանի արտաքին գործոց Նախարար Յուսէյն Էմիր Ղաֆտուլլահեանը եւ անոր ընկերակցող պատուիրակութիւնը:

Հանդիպումն ընթացքին Նախագահ Ղսատ շեշտեց, որ Իրայէլի Կազզայի քաղաքացիներուն դեմ Իրադործած անսախընթաց վայրագութիւնը կը փաստեազմական պատակներու իր ծախողութիւնը:

Նախագահը աւելցնելով ըսաւ, որ Իրայէլի նպատակն է Կազզայի ժողովուրդը պարտութեան մատնել, որպեսզի անոր միջոցով Պահեստինի Ազգային Դիմադրութիւնը եւս պարտուի, սակայն այս նպատակը չ'իրականանա:

Նախագահն ու Ղաֆտուլլահեան խորհրդակցեցան Պահեստինի ժողովուրդին միջազգային աջակցութիւն տրամադրելու միջոցներուն շուրջ, ինչպես նաև Սուրբոյն եւ Իրանի յարաբերութեան զարգացման եւ ծրագիրներու համակարգման շարունակականութեան շուրջ:

Իր կարգին Ղաֆտուլլահեան յայտնեց, որ Իրայէլի ներքին ճակատը տագնապային եւ վատ վիճակ կը պարզէ՝ Պահեստինեան Դիմադրութեան պայքարին հետեւանքով:

ԺԱՄԿՅԱԿԱՆ ԱՅՃԵԼՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԵՊԻ ՄԵԶ ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԼԽԱԽՈՐ ՀԻՒՐԱՏՈՒՄ

Բերիոյն Յայոց Թեմի Բարեցան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Մակար Սրբ. Արք Աշգարեան, անցնոր օրերուն, ցաւակցական այցելութիւն տուա Յալեպի մէց Իրանի հկամական Հանրապետութեան գլխաւոր հիւպատուու և անապահութեան նախարարին՝ Նամասկոսի մէց տեղի ունեցած անմարդկային ռմբակութումի նահատակներուն համար վշտակցութիւն եւ ցաւակցութիւն յայտնելու:

Սրբազն Յօր կ'ընկերակցէին Սուրբոյն Խորհրդարանի Երեսփոխան եւ Ազգ. Վարչութեան ատենապետ Ժիրայր Ռիսեն Առաջարեան:

Սրբազն Յայրը հայ համայնքին անունով ցաւակցական խօսք ուղղեց հիւպատուուին եւ զոհուածներու ընտանիքներուն, եւ շուտափոյթ ապացիում մաղթեց վիրաւորներուն:

Հիւպատուու շնորհակալութիւն յայտնեց այցելութեան համար:

ԻՖԱՐԱՐԻ ՀՐԱՄԵՐ ՀԱԼԵՊԻ ՄԻԱՅԱՄԻՉՈՅՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՅԻՒՅՆԵՐՈՒ

Չորեքարթի, 3 Ապրիլ 2024-ին, Երեկոյեան ժամը 7:00-ին, Բերիոյն Յայոց Թեմի Բարեցան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Մակար Սրբ. Արք Աշգարեան, իւլամական «Ուամատան» օրինեալ ամսուան առիթով, Յալեպի բոլոր լրատուամիջոցներու ներկայացուցիչները հրահրեց «իֆթար»-ի, Ա. Մանուկեան Ժ. Տան «Նիւ Սպիտակ» ճաշարաններու, առ ի գլահատան անոնց տարած

լրատուական նուիրական առաքելութեան, յատկապես տիրող ներկայ պայմաններուն մէց:

Սրբազն հայրը բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն եւ իր ուրախութիւնը յայտնեց քահանանորեայ պահեցողութեան եւ Ս. Յարութեան տոնին ու Շամատանին նոյն ժամանակաշրջանին զուգադիպելուն առիթով: Այլ խօսքով, Սուրբոյն ժողովուրդին բոլոր բաղադրիչները իրենց աղօթքով

Հարց. 12 >

ԲԵՐԻՈՅ ՀԱՅՈՅ ԹԵՄ «ՏԱՐԱՅՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԾՔԱՆՀԱՆ»-ՈՎ ՊԱՐԳԵՒՏՐՈՒԹԵԱՆ ՀՀ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՐԱՋԵԼՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ԳՆԴԱՊԵՏ ԱՐԿԱՏԻ ՏՕՆՈՅԵԱՆ

Յինգարբի, 4 Ապրիլ 2024-ի երեկոյեան, Բերիոյն Յայոց Թեմի Բարեցան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Մակար Սրբ. Արք Աշգարեանի եւ ազգային իշխանութեան հրաւերով, ՀՀ Մարդասիրական Առաքելութեան խումբի ղեկավար գնդապետ Արկատի Տօնոյեանի ողջերթը տեղի ունեցաւ, Ազգ. Առաջնորդանի դահիճն ներ:

Երեկոյին ներկայ գտնուեցան ՀՀ Յալեպի գլխաւոր հիւպատուու մէծարգոյ Բարգեն Պատավեան, ՀՀ Յալեպի գլխաւոր հիւպատուու իւրիհունական Դաւիթ Թաղեստեան, ՀՀ Մարդասիրական Առաքելութեան 14-րդ խումբի հրամանատար Դաւիթ Յարութիւնեան ու իր տեղակալը եւ Մարդասիրական Առաքելութեան խումբի գիսուորսեր, հոգեշնորհ հայր սուրբեր, Ազգ. Երեսփոխանական Ժողովի դիմակը, Սուրբոյն Խորհրդարանի Երեսփոխանական Ժողովի դիմակը, Առաջնորդարանի դիմանապետը:

Սուրբոյն Խորհրդարանի Երեսփոխան եւ Ազգ. Վարչութեան ատենապետ Ժիրայր Ռիսեն Առաջարեան, յայտնելով, որ Սուրբոյն պատերազմի դառն օրերուն սուրբահայերս ապրեցանք:

Հարց. 12 >

ԱԹԱՋԻՈՅ ՀԱՅ ՀԱՍԱՅՆԻ ՊԱՏՈՒՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆՈՐՀԱԽՈՐԱԿԱՆ ԱՅՃԵԼՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒՄ ԲԵՐԻՈՅ ՀԱՅՈՅ ԹԵՄ ԱՌԱՋՈՂԱՐԴԻ ԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՏԻՏՈՒ ՍԱՏԱՆՈՒՄ ԱՌԻԹՈՎ

Շաբաթ, 6 Ապրիլ 2024-ի առաւտուն, Լաթաքիոյ հայ համայնքը ներկայացնող մէծարի պատուիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ՝ Լաթաքիոյ եւ ծովափնեայ շրջանի հոգեւոր հովի Արք. Տ. Վազգեն Ա. քիւս. Զեօշկերեանին, Ազգ. Առաջնորդարանը ներս շնորհաւորական այցելութիւն տուա Բերիոյն Յայոց Թեմի Բարեցան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Մակար Սրբ. Արք Աշգարեանին, Մեծի Տան Կիլիկիոյ Կաթողիկոս ՍՍՕՍ Արամ Ա. Վեհափառ Յայրապետին տնօրինումով Աքրութեան տիտղոս ստանաւու ուրախ առիթոյ:

Լաթաքիոյ հայ համայնքը պատուիրակութեան մաս կ կազմէին Լաթաքիոյ եւ ծովափնեայ շրջանի հոգեւոր հովի եւ երեցկինը, Ազգային Երեսփոխանական Ժողովի անդամ Աւետիս Կարպուշեան, Յարաբերական յանձնախումբի անդամներ, Ս. Աստուածածին Եկեղեցոյ Թաղական խորհուրդի ատենապետը, անդամներ եւ քարտուղարները, Եկեղեցոյ Տիկնան յանձնախումբի ատենապետը, դարաց դասի անդամներ, Կիրակոսեան Դայրոցի ուսուցչուին, Ազգ. Սրբոց Նահատակաց Կարժարանի տնօրինուին եւ հոգաբարձութեան ատենապետն ու անդամներ, ՍՕ Խաչի «Ծուշի» մասնաճիւղի, ՀՍՀՍ-ի Լաթաքիոյ մասնաճիւղի, Յամազգային «Վահան Նաւասարդեան» մասնաճիւղի վարչութիւններու ներկայացուցիչներ, ՍԵՍ-ի «Կայծակ» մասնաճիւղի վարչութեան ներկայացուցիչը, ՍՊՄ «Ար-

Հարց. 12 >

ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՆՑ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ

Հայաստանի մեջ վերջերս յաճախ կը խօսուի ժողովրդավարութեան կիրարկման նուաճումներուն մասին, նոյնիսկ միջազգային հարթակներու վրայ Հայաստանի վարչապետը կը հաստատէ, որ Երկիրը նուաճած է ժողովրդավարութեան նկատառելի մակարդակ մը եւ կը պատրաստուի համարկուի Երոպական Միութեան ժողովրդավարական համակարգին:

Միևս կորմէ սակայն Հայաստանի Հանրապետութեան հողեր յանձնելու իշխանութիւններու պատրաստակամութիւնը - առանց նկատի առնելու ժողովուրդին պատմական իր հողին կաշչած մասու վճռակամութիւնը եւ յանձնումի քաղաքականութեան մերժումը - կը շշմեցնէ: Հայոց պատմութեան դասագիրքերու ճակատագրական փոփոխութիւնը, որ հարցականի տակ կը դնէ մեր պատմութիւնը, մեր աշխարհագրութիւնը - առանց այս ոլորտի մասնագետներու շօշակելի տոկոսին հետ քննարկումներ վարելու - կը զայրացնէ: Մշակութային կերպուններու փակուիլը - առանց արուեստի ու մշակոյթի մեջ պատմութիւն կերտած արուեստագետներու կարծիքը լսելու - կ'ընդգեցնէ, այսպէս ինչպէս Արցախը Աստրականի մաս յայտարարելու վարչապետին որոշումը արհամարհած ու ընդգեցուցած էր Արցախի բնիկ ժողովուրդին ու բռնի տեղահանման ճամբայ հարթելով արցախցին իրաւունքները ոչ միայն ոտնահարած, այլև հետագային վերականգնելու ուղիներն անգամ փակած էր:

Տակաւին սահմանագատման եւ սահմանագծման հարցով, արեւմտեան Երկիրներու տարածաշրջանի հանդեպ վարած քաղաքականութեան վստահելով, ընդիմութեան ու ժողովուրդին պարզած տագնապները աշքաթող ընելով ու Ներքին միասնութեան ամուր պատմեշի ստեղծման կարեւորութիւն չտալով, իշխանութիւնները կը հաստատեն, թէ իրենց վարած քաղաքականութիւնն է միակ երաշխիք Երկրի տարածքային ամբողջականութիւնը պահպանելու ու յարձակողապաշտ դրացի Երկիրներու ախորժական վերջ տալու: Տայ Աստուած այդպէս ըլլայ, բայց անցնող տարիներու կարգ մը Երկիրներու պարզած վիճակը այս լաւատեսութիւնը կը հաստատե՞...

9 Ապրիլին, Ազգային ժողովի մեջ ընդիմութեան առաջարկով իրավուրուած սահմանագատման եւ սահմանագծման օրակարգի ընսարկման նխստին, որ սովորաբար իշխանութեան հրաւերով կրնար իրականանալ ժողովրդավար Երկրի մը մեջ, ՀՅԴ Բիւրոյի քաղաքական ներկայացուցիչ, Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակութեան պատգամաւոր Արմեն Ռուստամեան ելոյթ ունենալով կը շեշտէր.

«Այսպիսի գործընթացի մեջ մտնելով հայկական կողմը փաստորն պատրաստակամութիւն կը յայտնէ սահմանագատում եւ սահմանագծում իրականացնելու Աստրականի կողմէ ուժի սպառնալիքներու կիրառման պայմաններուն մէջ: Իսկ նման պարագայի, եթէ այդ սպառնալիքները վերածուին գործի, մեզ այլևս ոչ ոք - եթէ ուզե անգամ - կրնայ օգնել:»

Ժամանակն է, որ մեր ժողովուրդը յստակորն գիտակցի նման ձեւով հակառակորդին տարածքներ յանձնելու այս իշխանութիւններու վարած քաղաքականութեան ծանր հետեւանքներուն:

Տաւուշեան գործընթացին մեջ ակլյայտորն կը դրտեւրուի մեզի զիջումներ պարտադրելու այս իշխանութիւններուն ձեռագիրը»:

Տարածաշրջանի մեջ որպէս ինքնիշխան ու ազատ Երկիր գոյատեւելու քաղաքականութիւնը կը թելադրէ ժողովրդավարութեան լիիրաւ իրագործում, որպէսզի համախմբուած ուժերով, կարծիքներու բիւրեղացումով ուրուագծուին տարածաշրջանի մեջ Հայաստանի ռազմավարութիւնը եւ տարբեր կողմերու հետ յարաբերութեան որակն ու եղանակը, առանց իշխանու Վրաստանի կամ Ուգրանիոն նման Երկիրներու խոստացուած ու չիրականացած գինուրուական կամ տնտեսական զարգացման ծրագիրներու ոլորտապոտուին մէջ, յատկապէս նկատի առնելով որ Հարաւային Կովկասի մեջ ՆԱՌՕ-ի ներկայացուցիք թուրքիան է. այն թուրքիան, որ ժամանակի ընթացքին հայկական աշխարհին այնքան հողեր բռնագրաւած է, իսկ վերջին պատերազմին Աստրականը գիւնած ու անոր յարձակողապաշտ քաղաքականութեան հիմնական մղիչը դարձած:

«Պ.

Ապրիլ Բ. 2024 2

Տեղական Լրաբաղ

-Սուրիոյ նախագահ Պաշշար ալ-Քսատ հանդիպում ունեցաւ Դամասկոսի խումբ մը կրօնագետներու հետ:

Հանդիպումին ընթացքին, նախագահ Քսատ շեշտեց կրօնական հաստատութիւններուն կարեւոր դերը սուլիհական ընկերութեան եւ պետութեան միասնութեան եւ կայունութեան պահպանման մէջ:

Նախագահը յայտնեց, որ կրօնագետներուն տարիներու ընթացքին արծարծած միտքերուն եւ թափած շանեցներուն արգասիքը կը քաղենք այսօր, սուլիհական ընկերութեան տարբեր խաւերուն հպարտալի կեցուածքներով, որոնք կրօնական, մտաւորական եւ գիտական հասունութիւն կ'արտացոլացնեն:

-Երկուշաբթի, 8 Ապրիլ 2024-ին, Դամասկոսի մեջ տեղի ունեցաւ իրանեան հետապնաստան նոր շենքին բացումը, Ներկայութեամբ Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար դրկու:

Ֆայսալ ալ-Մըքտատի եւ իրանի արտաքին գործոց նախարար Շուտել Եմիր Ապտուլլահեանի:

Մըքտատ եւ Ապտուլլահեան այցելեցին անցնող օրերուն Դամասկոսի մեջ իրանեան դեսպանատան դէմ իսրայէլեան գրոհին հետեւանքով դեսպանատան անձնակազմին վիրատրի մը, որ տակաւին բուժում կը ստանայ Դամասկոսի Մոււասաթ հիւանդանոցներ:

-Պաղտատցի տեղահանուածներուն օգնութեան յատուկ ՄԱԿ-ի գործակալութիւնը ԱՆՌՈՒԱ-յայտնեց, որ ամսներէ ի վեր Կազզայի դէմ իսրայէլեան յարձակումներուն հետեւանքով Կազզայի ընակարաններու 62%-ը, ինչպէս նաև Եւթակառոյցները, ներառած ԱՆՌՈՒԱ-ի Եւթակայ շենքերը, որոնց մեջ պահեստինից տեղահանուած ընտանիքներ կ'ապաստանէին, քանուած են:

Գործակալութիւնը այցելեց, որ Կազզայի ընակչութեան աւելի քան 75%-ը տեղահան դարձած է:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՎՆԱՍՈՒԲԾ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ-ՓՈԽԸ

Այսու կը տեղեկացնենք, թէ անոնք որոնց բնակարանները Երկրաշարժեն վնասուած են ու ցարդ չեն նորոգուած, կրնան ներկայանալ Ա. Աստուածածին Եկեղեցի 8-17 Ապրիլ 2024-ին, իրենց հետ ունենալով համապատասխան փաստաթուղթեր:

Բերիոյ Հայոց Թեմի Երկրաշարժի Արտակարգ Իրավիճակի Մարմին

بمناسبة عيد الفطر السعيد، نتقدم بأحر التهاني والتبريك للقلبة لأنينا وطننا الحبيب سوريا، أعاده الله علينا وعلىكم بالخير واليمن والبركات.

كل عام وأنتم بآله خير.

المطران مكار شكريان
مطران الأرمن الأرثوذكس لابرشية حلب وتوابعها

2024/4/9

**ԱՏՐԴԵՅԱԱՇԽԵՐԸ ԽՈՉԱՎԱՐԻ, ԱՐԱԽՈՒՄԻ ԵՒ
ՍՈԹՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԻՐՁԵՐՈՒՄ ՎՐԱՅ ԿՐԱԿ ԲԱՅԻՆ**

Հայաստանի Պաշտպանութեան Նախարարութեան յայտարարութեամբ մը յայտնեցին, որ 6-էն 7 Ապրիլին, ատրպեճանցիները Խողևսավարի (Սիւնիքի մարզ), Արաւուսի (Սիւնիքի մարզ) եւ Սոթքի (Գեղարքունիքի մարզ) հատուածին մէջ հայկական դիրքերու

Ատրապեյճանի Պաշտպանութեան Նախարարութիւնը իր կադին հա-
ղորդագրութիւն տարածելով՝ յայտնեց, թէ հայկական զինուած ուժերը 6
Ապրիլին, «սահմանագոտիի արեւելեան Եւ հարաւարեւելեան հասուածին
մէջ տեղակայուած ատրապեյճանի կառավագագութիւնը պահպան է»:

Հայաստանի ռազմական գերատեսչութիւնը հերքեց այս հաղորդագրութիւնը՝ յայտարարելով, որ հայկական կողմը կրակ է բացած:

ՆԻԿՈՂ ՓԱՇԻՒԵԱՆ ՀԵՌԱՋԱՅՆԱՅԻՆ ՉՐՈՅՃ ՈՒԽԵՅԱՄԸ ԾՈԱՖ ԾՈԼԵՒ ՀԵՏ

Հայաստանի Հանրապետութեան վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հեռաձայնային գրողոց ունեցած է Գեր-

մանիոյ վարչապետ Օլաֆ Շոլցի հետ: Քևենարկուած են Հայաստան-Գերմանիա գործակցութեան, ՀՀ-ԵՄ յարաբերութիւններու հետագայ զարգացման վերաբերող հարցեր:

Անդրադարձ կատարուած է
Քայաստան-Ալտրպեճան խաղաղութ-

Եան գործընթացին: Վարչապետ
Փաշինեան յայտնած է, որ Հայա-
ստան պատրաստ ուղղուելու լուծովմ-
եթու 6 Հոկտեմբեր 2022-ի Պրահա-
յի, 14 Մայիս 2023-ի եւ 15 Յուլիսի
Պրոլետէի, ինչպես և նաեւ 5 Հոկտեմ-
բեր 2023-ի Կրամատայի համաձայ-
նեցուած սկզբունքներու հիման
վրայ: Վարչապետը անընդունելի
համարած է այդ սկզբունքները
աղաւաղելու իրացքանչիր փորձ:

Վարչապետ Փաշինեան վարչապետ Ծոլցին շնորհակալութիւն յայտնած է՝ Հայաստանի ՄԵՀ ժողովութիւնը պարտիկուլար բարեկարգութիւնը կազմակերպուի Հայաստան-Գերմանիա, Հայաստան-ԵՄ յարաբերութիւններու զարգացումին աջակցելու համար:

ԻՇԽԱՆ ՍԱՂԱՋԻԵՎ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՅԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐՈՒՆ ՀԱԿԱՋՈՒԼՈՒ ՅԱՐԱՋԻԿԱՅ ՔԱՅԼԵՐԸ

ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն Սարմինի Ներկայացուցիչ, Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Իշխան Սահաբէլեան Տաւոշի մարզ կատարած այցելութեան շըրջանակներուն մէջ Ներկայացուցած է տաւուշէան ճգնաժամի յաղթահարման ուղղութեամբ իրականացուելիք ծրագիրներն ու գործողութիւնները: Այս առիթով ան կատարած է հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Ծարաթ օղը «Դայաստան»
իմբակցութեան գործընկերների
հետ կրկին Տալուշի մարզում էիլը:

Այս ընթացքում մեր բոլոր հանդիպումները եւ շփումները յստակ ցոյց են տալիս, որ *Տաւուշում* իշխանութեան առաջարկած միակողմանի զիջումների օրակարգի դէմ ծեւալորուել է հանրային հակագործարանին:

*Տաւուշի մեր հայրենակիցներն
ամբողջութեամբ զիտակցում են միա-
կողմանի զիջումների հետեւակը-
ները, իսկ տեղական մակարու-*

ՀՅԴ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵՒՄԸ Ի ՊԱՇՊԱՆՈՒԹԵՒՆ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐքՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԱՐԱՄԵՅԻՐԱԿՈՒՆԵՐՈՒՆ

Ստորեւ կը ներկայացնենք Երուսաղեմի հայութեան եւ պատրիարքութեան հազարամեայ իրաւունք-ներու պաշտպանութեան ուղղուած ՀՅԴ Հայ Դատի կեդր. Խորհուրդին կոչը.

«Մտահղութեամբ կը հետեւինք իսրայէլի ոստիկանութեան կողմէ՛ Երուսաղէմի հայ համայսքին եւ պատրիարքութեան իրաւուկներու ոտնահարման քայլերուն՝ Դիմուն Երուսաղէմի հայկական թաղամասին մէջ։ Իսրայէլի ոստիկանութիւնը այդ քայլերով կ'աջակցի զինեալ վերաբնակներու եւ խարեւութեամբ ստորագրուած եւ խնդրահարուց պայմանագրի դիմացի կողմի աշխատակիցներու բռնութիւններուն՝ խախտելով միջազգային եւ տեղական համապատասխան օրէնքները։

Աղիմյայստարարած ենք, որ «հարցին կարգաւորումը պետք է կատարուի բացառաբար տեղական և միջազգային օրենքներու հիման վրայ՝ առանց ուժ կիրառելու կամ ուժ կիրառելու սպառնալիքի»: ՊԵՏՔ Է ԴԱՐՂԻՆ ԲՈՆՈՒԹԻՆՆԵՐԸ ԵՎ ԻՄ ՀԱՐԱՅԵԼԻ ՊՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱՍԱԿՑՈՒԹԻՆԾ ԱՆՆՈՒ: ԻՄ ՀԱՅԵԼԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՆԾ ԽՍՈԱԿ ԿԵցուածքով ԵՎ ՔԱՅԼԵՐՈՎ ՊԵՏՔ Է յարգէ ԵՐՈՒ ՍԱՂԵՄԻ Դայոց Պատրիարքութեան ԵՎ հայ համայնքին իրաւունքները:

Երուսաղեմի Մէջ հայկական իրաւունքներու հարցը կը վերաբերի համայն հայութեան, հետեւաբար՝ այդ իրաւունքները ունահարեցու որեւէ փորձ՝ Ենթակայ է համայն հայութեան համարժեք վերաբերեմունքին:

ՀՅԴ Դատի Կերպունական Խորհուրդը կը շարունակէ իր ռոլը ինսրաւորութիւններով Եւ գործակցարք Դատի համաշխարհային ցանցին հետ զօրավիճ կանգնի Երուսաղեմի հայ համայնքին Եւ Դայոց Պատրիարքութեան՝ պաշտպաննելու իրենց հազարամեայ իրաւունքները:

ՀՅԴ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ԿԵՂՐՈՍԱԿԱՆ ԽՈՐՅՈՒՐԴ
8 Ապրիլ 2024»

**ԱՐՄԵՆ ՈՂԻՏԱՏԵԱՆ. «ԶԵՄ ԲԱՇԱՌԵՐ, ՈՐ
ԱՏՐՊԵՅԱԽԱՆ ԼԱՅՆԱԾԱԽԱՆ ՅԱՐԵԱԿՄԱՆ ԱՆՑԻ»**

Ազգային ժողովի ընդումադիր
«Յայաստան» խմբակցութեան

պատգամաւոր Արմեն Ռուստամ-
եան չի բացառեր, որ Արդարեցան
անցնի Հայաստանի դեմ լայնա-
մաշտապ յարձակման: Այս միտ-
քը յայտնեց 9 Ապրիլին, Ազգային
ժողովն ներս լրագրողներու հետ
զորոց ուժագրին:

«Եթէ յարձակումի վտանգ չկայ, իշխանութիւնը ինչո՞ւ կը վախցել մեր ժողովուրդը պատերազմով։ Վերջերս Նիկոլ Փաշինեան այցելած էր սահմանամերձ գօտի, ուր կը պատրաստուին տարածեներ յանձնել, ահարելած էր պատերազմով։ Եթէ որեւէ վտանգ չկայ, պէտք չէ ժողովուրդը վախցնել, բայց, իրականութիւնը այդպէս չէ։ Ասիկա շատ յստակ ծրագրուած գործընթաց է. այստեղին կը վախցնեն, այստեղին կը վախցնեն ու կը ստեղծնեն այնպիսի տպաւրութիւն, որ այլ ծանապարհ չունինք, պէտք է զիշինք, որ կարենանք գոյատեւել», ոսամ ալ։

ՍԵՆՔ այս բոլոր մակարդակներում համատեղ ուժեղորդ պէտք է ծերացնիք իրական հակազդեցութիւն եւ համազգային դիմադրութիւն, որն ի օրոր կը լինի Կոստոնք շղադարձ զիշունների շղթան եւ բեկեց մեր ուժագրո»:

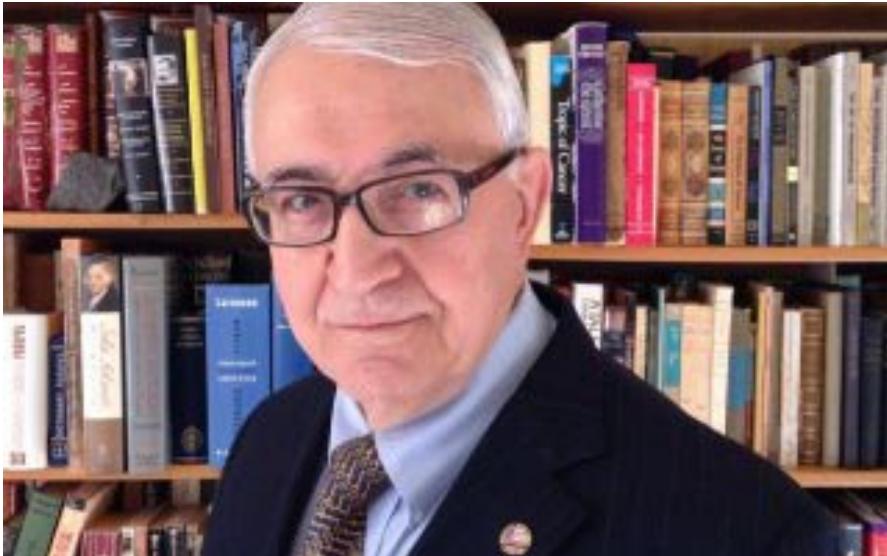
ՊՐԻԴԱՍԵԼԻ ԵՌԱԿՈՂՄԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ԲԱՑԸ

Կարո Արմենեան

ԱՄՆ-ի, Եւրոպական Միութեան եւ Յայաստանի իշխանութիւններուն կողմէ հրապարակուած միացեալ յայտարարութիւնը կը խօսի ամեն ինչի մասին, բացի Յայաստանի համար կենսական եւ անմիջական նշանակութիւն ունեցող անվտանգութեան սպառնալիքներին: Կը խոստանայ ամեն բան, բացի թուրքեատրպեյճանական ոստիխն դեմ ապահովութեան շօշափելի երաշխիքներից: Ան բացարձակապէս կ'անգիտանայ գոյութեանական այս սուր ճանաժամը, որուն դեմ յանդիման կը գտնուի մեր երկիրը այսօր:

Այս պայմաններուն մեջ, բացառիկ ուշիմութեան կարիք չունի թշնամին հասկանալու համար, որ Յայաստանի նոր «հովանաւոր»-ները երբեք հետաքրքրուած չեն իր ձեռքերով «կապելով»: Անոնք երբեք հետաքրքրուած չեն Յայաստանի անվտանգութեան խնդիրներու լուծման մեջ դերակատար ըլլալով:

Պրիւսելի յայտարարութեամբ, Վրեւմուտքի տերերը յստակօրէն կը լուան իրենց ձեռքերը եւ անզամ մը եւս Յայաստանը կը լքնի իր ճակատագունին: Աւելին: Անոնք գործնականորէն կ'անցնին թշնամիին կողմը ռազմական հողի վրայ և անզամ մը եւս Յայաստանը կը լքնի իր ճակատագունին: Պարզ է, որ անոնք իրենց գրաւը դրաք են Կովկասի մեջ Թուրքիոյ եւ Արտակարգութիւնը Սուսկուան եւ Իրանը հակաշերելու սին յոյսերուն վրայ: Մինչ այդ՝ կրկին ծախուող հայ պետականութեան կենսական շահերն են տնտեսական եւ մարդասիրական օգնութեան թափանցիկ շղարշերուն ետին:

Անմիջական հետեւանքը այս մնջախախին՝ ատրպեյճանական ուժերու վերջին ոտնագութիւններուն են: Կարդալ՝ ՀՀ Արտաքին Գործոց Նախարարութեան ստորեւ տեղադրուած յայտարարութիւնը: Նախարարութիւնը կը փուլթայ ինքաջիկ շնորհաւորել Պարուի կողմէ ռազմական գործողութիւններու կասեցման համար: Աւելի զգոն վերաբերմունքը պիտի պահանջեր ակնկալելի աւելի մեծ վտանգ, որ դեռ մեր առջեւն է եւ պատրաստուիլ աւելի ծառալուն մարտահրաւերներու:

Կը տեղեկացնեն, թէ այսօր Ֆրանսայի դեսպանը Երեւանի մեջ խօսած է ՀՀ անվտանգութեան գորավիզ կանգնելու Ֆրանսայի դիտաւորութեան մասին: Ի՞նչ պէտք է հասկալ այս շերս հաւաստիքներէն... որոնք երբեք յստակ մարմանադրում չեն ստացած մինչեւ օրս: Պէտք է անշուշտ հետապնդել դիւնագիտական այս ելոյթները հաստատելու համար անոնց իրական կշիռը, բայց նաեւ պէտք է անպայման կազմակերպել իրական գուգահերը եւ պատրաստուիլ իրական կրոլի:

Փաստը այն է, որ ահաւասիկ կրկին, այս ուշ ժամուն, ՀՀ իշխանութիւնները կը շարունակեն ապահովիլ «խաղաղութեան օրակարգ»-ին միաժամանակ ընդունելով, որ թշնամին բացարձակապէս հետաքրքրուած չէ նման փաթեթներով: Մերկ իրականութիւնը այն է, որ մենք չունինք ո՞չ Մունկուայի եւ ոչ Վրեւմուտքի յստակ գօրակցութիւնը, եւ երկիրը կը գտնուի քաղաքականապէս սնանկ իշխանութեան մը ձեռքին: Հետեւաբար պայման է, որ առաջին հերթին Փաշինեանական համակարգը դադրի մեր երկիրին ճակատագիրը տնօրինել: ԴԱՐԴԵՑՈՒՅԻ:

Պրիւսելի յայտարարութիւնը իր մեծ խոստումներուն ետին բացայատեց ՀՀ քաղաքականութեան եական բացը: Ներկայի տուեալներով, Յայաստանի դէպի Վրեւմուտք շրջադարձ շատ հեռու է թուրքեատրպեյճանական մեծ սպառնալիքը չեղոքացնել կարենալ: Ընդհակառակն. ան նոր աշխուժութիւն հաղորդած է թշնամիի յարձակապաշտ ռազմավարութեան: Թուրքեատրպեյճանական բնեւոր կը շարունակէ տիրապետել տարածաշրջանի խաղասեղանին թէ՝ Մոսկովայի եւ թէ Վրեւմուտքի հետ յարաբերութիւններու խաղաքարտերը իր հակաշերին տակ պահելով: Փոխանակ մեր անվտանգութեան կացութիւնը բարելաւելու, Պրիւսելի բանակցութիւններով մենք բացէ ի բաց վատթարացուցած ենք մեր կացութիւնը: Մինչեւ Ե՞րբ՝ այս ամենօրեայ գահավեժը:

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԻՒՆ

Ապրիլ 5-ի լոյս 6-ի գիշերը Արտապեյճանի Յանրապետութեան Զինուած ուժերու սաղրիչ գործողութիւնները արդարացում չունին: Սահմանի բազմաթիւ հատուածներուն մէջ անկանոն կրակահերթեր բանալով, քանի մը տասնեակ գիտարական աւտոմեքենաներու շարժերով Արտապեյճանի Յանրապետութեան ակընյայտորէն հետապնդած է սաղրիչ նպատակ: Յայաստանի Յանրապետութեան Զինուած Ուժերու ստորաբաժանումները դրդե՛լ համանման հակադար գործողութիւններու, վերջին շշանի ատրպեյճանական ապատեղեկատութիւնը «հիմնաւորող» փաստեր ստանալու համար:

Յայաստանի Յանրապետութեան Զինուած Ուժերու ստորաբաժանումները, գնահատելով իրադրութիւններ, հետագայ սրման նպաստող գործողութիւններ չեն կատարած, որուն հետեւանքով սահմանագիծի իրավիճակը կը հանդիպանական ապատեղեկատութիւնը կատարած է:

Յայաստանի Յանրապետութեան Վրտաքին Գործոց Նախարարութիւնը կը վերահստատէ, որ Յայաստան տարածաշրջանի իրադրութեան սրմամը չէ հետաքրքրուած եւ Արտապեյճանին կոչ կ'ուղղէ դադարեցնելու իրադրութեան սրման հասնելու գործողութիւնները:

Արդարացուած չենք համարեր նաեւ Յայաստանի Յանրապետութեան ինքնիշխան տարածքին վրայ պաշտպանական կառոյցներու ստեղծման վերաբերեալ Արտապեյճանի գնահատականները, քանի որ բանակի եւ բանակային ենթակառուցուածներու բարեփոխումները իրաքանչիւր երկիր ինքնիշխան իրաւունքն է: Միեւնոյն ժամանակ կը յիշեցնենք, որ Յայաստանի Արտապեյճան պետական սահմանեն գործերու հայելային յետքաշման, սպառագիտութիւններու վերահսկման փոխադարձ մեքանիզմներու ներդրման, յարձակումը կանխելու պայմանագիր կնքելու, պետական սահմանին յառակից տարածըները ապառազմականացնելու Յայաստանի Յանրապետութեան առաջարկները Արտապեյճանի կողմէ կը շարունակեն անարձագանգ մասի:

Անհասկանի են նաեւ Յայաստանին ուղղուած մեղադրանքները պաշտպանական նպատակներով սպառագիտութիւններու ձեռքբերման առիթով, որովհետեւ Արտապեյճան Յայաստանի Յանրապետութեան անգամներուն անդամակիցներու սպառագիտութիւններու ներդրման, աւելի սպառագիտութիւն ձեռք կը բերէ, ինչի մասին Յայաստան համապարփակ տեղեկատուութիւն կը ստանայ:

Այս արիթով պաշտօնապէս կը վերահստատէն Յայաստանի Յանրապետութեան նուիրումը խաղաղութեան օրակարգին, ինչպէս նաեւ անկէ բխող սպառագիտութիւններու փոխադարձ վերահսկման մեքանիզմներու ստեղծման եւ երկու երկիրներու միջեւ սահմանի յարակից տարածըները ապառազմականացնելու՝ Արտապեյճանին ուղղուած մեր առաջարկը:

ՀՀ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւն
6 Ապրիլ 2024
Երեւան

www.kantsasar.com
www.kantsasar.com
www.kantsasar.com

ՆԵՐԿՐ

ՆԻՔԱՐԱԿՈՒԱ Կ'ԱՄԲԱՏԱՆԵ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ, ԵՒ ՌԻՒՀ ԲԱՆԵՐ

U. Մահմետեան

ՄԻԶԱՉԳՎԵՒՆ ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՏՈՂՐԱԿԵՆ. Նիքարակուա Միջազգային Աշխանին ամբաստանագիր Ներկայացուցած է Գերմանիոյ դեմ, զայն կը մեղադրէ պահեստինցիները ցեղասպանութեան Ենթարկող հսրայէին մեղսակից ըլլալու յանցանքով:

Եթէ հարցնէք Նիքարակուացիներուն թէ ինչպէս տեղի կ'ունեսայ մեղսակցութիւնը, կը պատասխանեն. պահեստինցիները ջարդելու համար գործածուած զենքերուն աւելի քան 30 առ հարիւր կը տրամադրուի Գերմանիայէն, 65 առ հարիւր՝ Միացեալ Նահանգներէն, իսկ մասցեալ քաժինը՝ Եւրոպական այլ երկիրները: Գերմանիա, որուն համար ցեղասպանութիւն եղր - հոլոքոսէ տարբերակով - շատ գայուն կէտ է, և աճապարէ մերժելու մեղադրանքը:

Նիքարակուա բազմափող հրացանով կրակած է ոճրագործին եւ մեղսակիցներուն վրայ: Եթէ մեղադրականը ուղղակի Գերմանիոյ ուղղուած է, նաեւ ինքնին հաստատումներ կ'ընէ, թէ հսրայէլ ցեղասպանութիւն կ'ընէ (ի դեպ, սա ցեղասպանի յանցանքով առաջին մեղադրանքը չէ հսրայէլ դեմ, Կազայի պատերազմին նորագոյն բռնկումն ասդին, Հարաւային Ավրիիկ ուղղակի հսրայէլ ամբաստանց), եւ իր ոճիրներուն մեջ ունի մեղսակիցներ: Նիքարակուայի ամբաստանագիրը Վար կ'առնեաւ Ուաշինգթոնի ուրիշներու դիմակները: Պարզ է, չէ՞ Նախագահ Պայտըն եւ կարգ մը գործակիցներ մինչեւ իսկ սպառնալիք բուրող գգուցացման կոչեր կ'ուղղեն Նեթանիահուի, իսկ գործնապես անոր կ'ըսնէ՝ շարունակէ սպանին ու քանդումը, մենք քաղաքականապես կողքիդ ենք, պիտի շարունակենք առատ գէնը տրամադրել քեզի: Ականջ մի տար ոչ մեր, ոչ ալ այլոց քննադատութիւններուն: Մենք աշխարհը կը համոզենք, որ պահեստինցիներուն ուտելիք կը հասցնենք, աշխարհը պէտք է աչք փակէ նա՛եւ այս ոճիրներուդ, որոնց զոհ գացին սննդանիթ հասցնող բարեւերներ:

Մարդս իրաւուք ունի մտածելու. Նիքարակուան ո՛ւր, Կազան ո՛ւր: Երկուքն ալ մանր երկիրներ են, մեկը միւսն մօտաւորապես 12 հազար քիլոմետր հեռու: Մեկը շեշտուած կերպով քրիստոնեայ, միւսը՝ առաւելաբար իսլամական դիմագիծով Ներկայացող (թէեւ պահեստինցիները, իրենք, նման խտրական մօտեցում չունին): Սակայն Եկուր տես, որ կազացիներուն, այսինքն՝ պահեստինցիներուն պաշտպանի դերը ստանցնող... յուշակորոյս մը չէ: Նիքարակուացիք չեն մոհցած, որ պահեստինցիները տասնամետակներ առաջ իրենց զօրակից եղած են, երբ սանտինականները Ուաշինգթոնի հովանաւորեալ՝ բռնատէր Սումոզայի ու անոր գլխաւորած խութային դեմ պայքար կը միին (այդ ինչ իին պատմութիւն է, պիտի ըստ ԸՊ-ական մը...)

* * *

ՀԱՅԱՃՆԱՐԴԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ «ԳԱՆՉԱՐԱՆ»-ԵՆ. Իհու այլազանութիւն կայ.

Աստրապեճան քանի մը օրէ ի վեր կրկին յաճախակի դարձուցած է սահմանային գիւղերու վրայ յարձակումները: Թիրախները հիւսիսային, կեղրունական եւ հարաւային գօտիներն են: Այս «փոլու» բացուցաւ այս օրերուն, երբ վարչապետ կոչեցեալը Երոպային տնտեսական օժանդակութիւն կը մուրար (եւ մանրութեր ստացաւ), իսկ Եւրոպացի եւ ամերիկացի բանակցողները ոգի ի բոխն կ'աշխատեին քարիւղատէր եւ խաւարատէր Ալիեւը ողղոքելու, թէ մտահոգուելու պէտք չունի: Անդին, Աստրապեճանի յարատեւ ոճիրներն ու սպառազինութիւնը աչքաթող կը ճգուին արեւմուտքցիներուն կողմէ, որոնց դէտերը «սքանչելիօրէն» կը խաղան իրենց դեռ՝ դէպերու մասին ար-

ծանագրութիւն կը պահեն, որոնցմէ մինչեւ իսկ... մուկ մը չի ծնիր ի նպաստ Հայաստանի, կամ մեղադրանքի նշոյլ մը՝ Աստրապեճանի հասցեին:

Ո՞վ պիտի մեղադրէ Աստրապեճանը: Տեսէ՛ք, թէ Հայաստանի հիւսիսականները ինչպէս կը դիտեն եղածները: Կրարատ Միջազոյեան անգամ մը եւս կը հաստատէ, թէ դիկտորական մըն է... տգիտութեան մէջ, եւ թշնամիին ոճիրները անուղղակիորդն արդարացնող մը: Մէկ կողմէ կը տեսնէ՛, որ ազերիները թշնամանք կը կիրարկեն, բայց յետոյ կը յայտարարէ, որ իրեն համար անհամականի է թէ ազերիները ինչո՞ւ նման քայլերու կը դիմեն «խահաղապաշտ Հայաստան»-ի դէմ (44-օրեայ պատերազմի նախօրեակեն ի վեր, Եղածին մէջ չհակնալիք ի՞նչ կայ): ԸՊ-ական խորհրդարանական մը՝ Աստրապեճանի քոչարեան կողեցեալ, ուրիշ «գիւտեր»-ով կը բացատրէ ազերիներուն թըշնամական արարքները: Նախ պաշտօնական Պաքուին կ'ընծայէ ինքնարդարացումի ուրիշ մը, ըսկելով, որ կրակոցները յայտնապես տեղւոյն վրայ պատահած պաշր-պօքութիւն են, այսինքն՝ պետական քաղաքականութեան հետ կապ չունին, յետոյ կ'ըստ մօտաւորապես: «Ի՞նչ եղեր է որ... քանի մը ապակի փշրուեր է, կը նորոգենք, կը վերջանայ»: Սա շարունակութիւնն է այս «տրամաբանութեան», ըստ որուն՝ մէնք պէտք չունինք անքան հողեր պաշտպանելու, կամ եթէ ազերիները մէզմէ կարեւոր մայորուի մը խլեն, ի՞նչ կ'ըլլայ որ, նոր ճամբար մը կը բանանք, իո՞ք չէ թէ անիկա պիտի երկար մօտակայ գիւղերու միջեւ երթեւեկի ուրիշն (իմաս ո՞վ կը յիշէ Գորիս-Կապան մայր ճամբար փոխարինողին ստեղծած դժուարութիւնները): Ասոնց թէլադրուած է կոյր խաղալ, եւ հաւորութիւնն ալ կը հրաւիրեն կուրութեան, որպէսզ ամբողջ ազգը մոռնայ, թէ Արցախը ինչպէս նույն տրուեցաւ Աստրապեճանին, իմաս ինչպէս կը փորձեն «ապացուցել», որ Հայաստանն ալ այս կամ այս պատահիկը (միշտ Պաքուի անհատնում պահանջներու ցանկին վրային) երբեք Հայաստանի չեն պատկանած, Ալեւ Սիմինեան «հրաշալիք»-ն ալ, Դիոգինեսի լապտերը ձեռքն առած՝ կը փնտու մէկը, որ պացուցէ, թէ Աստրապեճանի պահանջած գիւղերը Հայաստանի պատկանած են...: Այս բոլորին ի տես, զանգուած մը կը նախընտրէ կրաւորական մնայ, «Ես քաղաքականութեամբ չեմ զբաղիր» պատճառաբանել եւ չընդառաջել ընդիմադիրներուն եւ հայրենապաշտպաններուն «գայլը կու գայ» ահազանգերուն: «Ստախոս Սիրիան»-ին պատմութիւնը ծանօթ է, չէ՞ Կը պատմ՝ թէ գայլը օր մըն ալ իրա՛ եկաւ ու առանձին մնացած ստախոս տղան բգիկ-բգիկ ըրաւ: Մեր պարագային, գլխագիր ստախոս(ներ)ը յայտնապես իր միսը զոհ պիտի չտայ գայլին, իսկ իրենց հր՞զն է հատեր, եթէ գայլը պիտի ուտու հայութեան մէկ մասն ալ, կու տայ Հայաստանն աւելի մէծ պատահիկներ, հայաթափէ Հայաստան ալ՝ մաս առ մաս:

Եւրոպական միութեան քարտուղարը՝ Մարիա Պեյչինովիչ Բուրին (այս ինչ բուրումանալի անուն, չի սամկի միւս եկամատար-թեմադիրներուն) Հայաստան եկած է, ստուգելու համար, որ Հայաստանի մէջ դատարանային մարզը, ժողովրդավարութիւնն ու մարդկային իրաւունքներու յարգումը ինչպիսի ծաղկում կ'ապրին: Չե՞ որ Պրիւգսէի մէջ խոստացուած օժանդակութիւնները այդ խորագիրներուն տակ դրուեցան եւ պիտի հոսին... արեւմտասերներու գրավաններուն մէջ: Եւրոպացի պաշտօնակատարին յանձնարարութիւն չէ տրուած ստուգելու, թէ ընդիմադիրներուն ու ամբողջ ժողովուրդը ինչպիսի դժգոհութիւններ ունին այս իշխանութեան բռնատիրական, անարդար եւ կաշառակեր ընթացքներէն: Քանի մը օր առաջ, նախարար կոչեցեալ մը կը յոխորուար, որ Հայաստանի մէջ քաղաքական բանտարկեալներ չկան: Նոյնը կ'ըստ նաեւ Պաքու, թէ՝ իր մօտ հայ քաղաքական բանտարկեալ չկայ, մինչեւ միջազգային ընտանիքը կը կրկնէ ու կը կրկնէ, թէ Ալիեւ պատանդ կը պահէ Հայաստանն եւ Արցախն բազմատասնեակ հայորդիներ, պետական ու զինուրական անձնաւորութիւններ, մինչեւ իսկ համարձակող կայ, որ կ'ըստ, թէ Արցախի հարցը չէ փակուած, դողի մատնելով ԸՊ-ականներու սիրտը: Երեւանի իշխանաւորները այս հարցին նկատմամբ ալ դարձած են Պապասձեակ Զաքարիային հաւատարիմ ժառանգ գործիւնքները: Հապա ի՞նչ կ'ուղէք որ ընէին. Աստրապեճանին նոր պատճա՞ն տային, որ յարձակի Հայաստանի վրայ: Նոր սովորութիւնը այն է, որ ազերիներ կը յարձակին, կը կրակն ու կը սմբակութեն առանց պատրուակ փնտուելու, իսկ Հայաստանի իշխանաւորները ոգի ի բռին կ'աշխատին, որ «իսաղաղասէր Հայաստան»-ը ամեն գետնի վրայ աւելի տկարանայ, մնայ մինակ (եւ այս մինակութիւնն զ. Թէքեւանի «Բարձրացում»-ին մէջ նշուած մինակութիւնն չէ):

***

...Պաղեստինցիները հեռաւոր Նիքարակուային կամ ափրիկեան երկիրներէ օգոակիցներ կը գտնեն իրենց դէմ ոճիր գործողին ու մեղսակիցներուն դէմ (որովհետեւ օր մը օգոակցած են անոնց դատերուն), Երեւանի իշխանաւորները պատրաստ են կոտրելու օգնութիւն տրամադրելու պատրաստին ձեռքքը, մոհացութեան գիրկը կը նետեն պատմութիւններ, դաստիարակութիւններ, կը պատրաստ կը ապահովութիւններ, կը պատրաստ կը ապահովութիւններ, կը պատրաստ կը ապահովութիւններ, կը պատրաստ կը ապահովութիւններ, կը պատրաստ կը

ՄԱՆՐԱՎԵՐԵՐ

Յակոբ Չոլաբեան

15.- Աթեղմի դասախոսը

Երեւանի պետական համալսարան: Աթեղմի ընսութիւնս էր. այսինքն՝ աստուածամերժութեան ընսութիւնս: Դիմա պիտի ըստք, թէ աթեղմը ի՞նչ կաա ունի հայոց լեզուի ու գրականութեան հետ: Բոլոր սփիւռքահայ ուսանողներն ալ նոյնը կ'ըստին, բայց կը սորվէն:

Դասագիր կար: Դասախոսութիւններու սղագրութիւններն ալ աչքէ անցուցի: Ենտաքքրդական էր: Յակառակորդի համոզումները լաւ պետք է ճանչնաս, որ հակափաստարկը կշիռ ունենայ՝ կ'ըստն: Յարցաթերթիկը վերցուցի, աչք մը նետեցի վրան եւ պատասխանցի:

Ընկեր Մամիկոն Աղուստամեանը, դոկտոր-փորոֆեսոր, քոմունիզմի ամբիոնի վարիչ, զարմացած կ'երեւեր:

- Դու հաւատացեա՞լ ես,- հարցուց:
- Այո՞,- պատասխանեցի շեշտով:
- Եկեղեցի գնո՞ւմ ես:
- Ամեն Կիրակի,- ըսի չարացած:
- Ո՞ր Եկեղեցի:
- Սուրբ Եջմիածին,- պատասխանեցի հպարտանքով:

Շեշտակի նայեցաւ դեմքին եւ տարակուսանք արտայայտող շեշտով մը ըսաւ.

- Բա ես երբեք քեզ չեմ տեսել Սուրբ Եջմիածնում:

Շշմեցայ: Այսպիսի անակնակալ չէի կրնար սպասել: Աթեղմի դասախոսս աւելին էր, բան ես կը ձեւացնէի ըլլալ:

- Հասկանում եմ, տղայշան, հականումն, - ըսաւ ընկեր Աղուստամեանը ու յայտնեց որ «լաւ», այսինքն 4 պիտի նշանակէ:

Ես ուզեցի առարկել, ես «գերազանց», այսինքն՝ իինգի պատասխանած էի:

- Դու սփիւռքահայ ուսանող ես, - ըսաւ, - ուսուցիչ ես լինելու, բա որ իմանան աթեղմից գերազանց ես ստացել, քեզ ինչպէս վստահեն իրենց զաւակները:

16.- Թուղթն ու մատիտը կը խօսին

Տակաւին չորս դպրոց կար հետզ հետէ պատիկցող քեսապի մէջ՝ կաթողիկէ, աւետարանական եւ երկու ազգային: Ուր այդպէս չեմ որ...

Աղանց Սրբոց Վարդանանց, առանց Ապրիլի 24-ի տան ներսի պատ չէիր գտներ, բայց ո՞չ Վարդանանքը միասին կը տոնէին, ո՞չ ալ մեծ Եղեռնի նահատակներուն յիշատակը համատեղ կ'ոգեկոչէն: Յարիլը եւ աւելի տարիներ առաջ սկսած յարակուսական, ապա կրւսակցականութեամբ մնուած հակամարտութիւնները բաժներ էին նաեւ մեր համազգային տօներն ու ցաւերը: Ուր այդպէս չեմ որ...

Երեւի միշտ ալ կ'ըլլան գերազոյն անհրաժեշտութիւններու մասին մտածող մարդիկ, որ մրրկաւ բաժնուած այս ժողովուրոց տարին գոնէ երկու առիթներու համախմբուած տեսնել կը փափաքին մէկ եկեղեցւոյ մէջ՝ միասնաբար տօնելու Վարդանանքը. միասնաբար յոնարհելու Մեծ Եղեռնի մեր նահատակներու յիշատակին առջեւ: Կային այդպիսի մարդիկ: Ուր չկան որ..., ե՞րբ չկան որ...

- Լաւ, լաւ, - կ'ըլլար պատասխանը, բայց օրը որ գար՝ հաւատացեալ ները իրարմէ կը բաժնուեին եկեղեցներու խաչմերուկներուն վրայ:

Յոգեւոր հայրերը «Թուղթն ու մատիտը կը խօսին» մտածեցին: Մէկը պայմանագրութիւն շարադրեց, գիւղի երեք հովիւները՝ քահանան, վարդապետը եւ վերապատուելին ստորագրեցին, կնքեցին, որ սոյն թուականեն ետք ամեն տարի Վարդանանքը ու Ապրիլի 24-ը պիտի նշուին համաժողովրդական ծեւով, Վարդանանքը՝ Սայր Եկեղեցւոյ, իսկ Ապրիլի 24-ը՝ Աւտարանական եկեղեցւոյ մէջ: Այս օրերուն երրորդ համազգային տօնի մասին համաձայնութիւն չեմ կրնար գոյանալ:

Բարեբախտաբար Քեսապի հայոց գերեզմանատունը մէկ դուռ ուներ, ատէկ կը մտնէին բոլոր մերեները, ատէկ դուրս կ'ելլէին բոլոր սգաւորները: Ուրիշ տեղ գերեզմանատունը էր ալ բաժնած նըք, չե՞: Եւ առանձին խորհուրդ մը ունեցաւ Ապրիլեան նահատակներու յուշարձանի կառուցումը գերեզմանատան մէջ 1964-ին: Աղիկան Սուրբիոյ մէջ ապրիլեան նահատակներու յուշարձաններուն մէջ առաջինը եղաւ:

Վտակները տարին գոնէ երկու անգամ մայր հունեն կը հոսին արդէն: Պայմանագրութիւն կայ կ'ըստն. աւանդավէ՞ա է, թէ իրականութիւնն չեմ գիտեր: Չեմ գտած, չեմ տեսած, չեմ կարդացած:

- Թուղթն ու մատիտը կը խօսին, - կ'ըստն:

ԵՐԻԵՄԵԶԵԱՆՆԵՐԸ (ՎԱՂՋԵՆ ՈՒ ԳԵՂԱՆԻ)

Լիլիտ Շավոյշյան

Բ) «ԸՎԲԹՈՒԱ ՄՏԱԾՈՒՄԸ» (Վազգեն Եթիենեցեանի)

Չինք մօտեն ճանցողներու հաւաստիացումնի՝ Վազգենը եղած է լուրջ, խոհական, իր ուրոյն աշխարհը ունեցող եւ ընդհանուր զարգացումի տէր եղակի մտաւորական մը: Ոմանց կարծիքով՝ այլախոհի-հմաստաւէր մը: Ոյո՞ք՝ Գեղանին, իր մասին գրած է: «Զպեղուած քարահանքի նման էր: Միշտ ապրած եմ զինք լաւապէշճանալով զգացողութիւնը» («Ստուերներ», էջ 26):

Վազգենսած շնածէր Յալեպ (1943), հոն ստանալով իր հիմնական ուսումն ու հայեցի դաստիարակութիւնը: Քանի տարեկանին փոխադրուած էր Պեյրութ: Գրական շեշտուած հետաքրքրութիւնը էր կարական շեշտուած հետաքրքրութիւնը: Գրական շեշտուած հետաքրքրութիւնը էր ապրուած շահած էր արհեստներով, երբեմն՝ «սեւ» աշխատանքով: Ծրջան մը (1968-1975) ճամբորդեր էր մինչեւ Գանատա, համալսարանական ուսման դիտաւորութեամբ: Խորացուցեր էր իր գրականագիտական եւ իմաստափական գիտելիքները, նոյնիսկ տարուեր էր կրօնական փիլիսոփայութեամբ...: Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմ հազիր բռնկած Վազգեն վերադարձեր էր ընտանիքին մօտ, Պեյրութ, ու ա՞լ հոնկէ չէր հեռացած: Կազմեր էր սեփական ընտանիքը, բախտաւորուեր էր զաւակներով, դասաւանդել սկսեր էր հայկական վարժարաններու մէջ, աշխոյժ աշխատակից դարձեր էր հայ:

Վազգենին գրչի վաստակը, որ մասամբ կը կրէ հրապարակագրական ընյոյթ ու մասամբ ալ՝ գրականագիտական, կը տարածուի նախ Գր. Ճահինեանի «Ակեկան» պարերականին ու Սիմոն Սիմոնեանցեղոյդ Անեսանի «Սփիւռք» շաբաթաթերթին էջերուն (60-ականներ ու 70-ականներ), այսուհետեւ՝ «Ազդակ» օրաթերթի, «Ազդակ Շաբաթօրեակ-Դրոշակ»-ի ու «Բագին» ամսագրին վրայ:

Ան, 80-ականներու երկորոր կեսեն ետք, գրաշարութիւնը ընտրած էր իրեւեւ ազատ ասպարեզ՝ կեանքի կոչելով «Մորմոք» գրաշարատունը: Մահացած էր անակնակալորեն, 53 տարեկանին:

* *

Վազգենին գրչի վաստակը, որ մասամբ կը կրէ հրապարակագրական ընյոյթ ու մասամբ ալ՝ գրականագիտական, կը տարածուի նախ Գր. Ճահինեանի «Ակեկան» պարերականին ու Սիմոն Սիմոնեանցեղոյդ Անեսանի «Սփիւռք» շաբաթաթերթին էջերուն (60-ականներ ու 70-ականներ), այսուհետեւ՝ «Ազդակ» օրաթերթի, «Ազդակ Շաբաթօրեակ-Դրոշակ»-ի ու «Բագին» ամսագրին վրայ:

Վազգենին գրչի վաստակը, որ մասամբ կը կրէ հրապարակագրական յանձնախումբն, որ գաղափարակից ողբացեալ ընկերոջ մը գրական թողոնց փրկելու շանարութեամբ՝ այր վաստակին մէկ բաժնու տպարան կը յանձնէ, իշմբագրական աշխատանքն ալ վստահելով ծանօթ մտաւորական Վիզգեանին: Յատորը գեղատիկ է ու ճաշկաւոր, իմբագրական աշխատանքն ալ վստահելով ծանօթ մտաւորական Վիզգեանին: Վազգենին գրութիւնի ու գործադրութիւններ կը կրէ անվետա: Գիրքը շնորհանդեսի մըն ալ արժանացած է անցնող Մարտ 29-ին:

Վ. Աւագեան իր նախարականին մէջ բացատրութիւններ կու տայ գործին ընյոյթին ու պարունակութեան մասին: Կ'ըսէ, թէ այս հատորին կողքին տայ ի մի բերուած են Վազգենին քաղաքական-քաղաքագիտական ու ընկերային-հմաստավիրական որոշմ կրող այն քրոնիկները, որոնք «Ճարթուան մտածումը» ընդհանուր վերնագրին տակ լոյս տեսած էին «Ազդակ Շաբաթօրեակ-Դրոշակ»-ի մէջ, 1981-1985, միշտ Վազգենի գրչանունով: Ըստ Աւագեանի, այս գրութիւնները կը պատկանին հրապարակագրութեան սահմանումի ժանրին, այսինքն՝ ասունցով հեղինակը կը փորձէ սահմանել ազգային-քաղաքական յաջացըներ եւ լուսարձակ կը բանայ մեր կազմակերպչական կեանքին հայող ընդհանրական երեւոյթներու վրայ: Տեսակ մը գա-

Ճարթ. Էջ 7 >

Դրիմակեն

«ԿԱՐԻՔ»

Մարուշ Երամեան

Ամուսինին հետ տուն կը վերադառնամք վերջին ցուցահանդեսն. տղաս դուռը կը բանայ, կը տեսն մեր ձեռքին նոր գեղանկար մը եւ իր սովորական հանդարու ու ցած ձայնով կ'ըսէ.

- Յաջորդը երբ գնեց, հաշի որեք որ պատերուս վրայ տեղ չկայ, ստիպուած պիտի ըլլանք շենքին անցքերուն մէջ կախել...

Ետոյ կարգը եկա գիրքերուս. յաջորդ գիրքին հրատարակութեան մասին կը խօսենք, երբ կրկին մանչ միջամտեց.

- Բայց որո՞ւ համար են հրատարակած այս բոլոր գիրքերու. վստա՞ն ես որ կարդացող կայ ...

Հակառակ անոր, որ մանչ խիստ արուեստաքր է, սակայն նոյնան իրապաշտ է եւ գործնական:

Վերջերս շատեր ուղղակիորեն կ'ըսեն, ընդհանրապէս «Գանձասար»-ի շաբաթական յօդուածներու կարդալէ ետք, ինչպէս այսօր բարեկամ՝ պարզահայ գրագէտ մտաւորական Կոլիա Տէր Յովհաննեսեանը կը գրէր դիմատետրին մէջ երեւցած հերթական գրութեանս տակ.

- Մարուշ շան, չե՞ս ցանկանում հրատարակել այս հիմանալի գրութիւններիդ Ա. հատորը:

Ըսեմ, որ տարիներ առաջ նման շաբաթական յօդուածներ կը գրէի «Գանձասար»-ին. անոնք այ սակայն հատորի մը մէջ հաւաքրուած չեն, որովհետեւ, անկեղծօրէն, գրուած են շաբաթաթերի մը համար: Այս ընթերցողները, որոնք պիտի կարդային այդ յօդուածները, աղոթն կարդացեր են. ինչո՞ւ հատորով մը կրկին հրատարակել զանոնք, թեեւ հրատարակուած հատորներուն թիւը թերեւս որո՞նց ծանրութիւն մը տայ հեղինակի վարկին: Ասոր այ սակայն լիովին համոզուած չեմ. այսքան շատ են անոններու հեղինակներու, որոնք մէկ գիրքով, երբեմն նոյնիսկ մէկ քերթուածով հոչակ նուաճեր են:

Այս հոչակ նուաճելու հարցն ալ վիճելի է, որովհետեւ իրես ատելին հոչակ նուաճած շատ անոններ - հայ թէ օտար գրականութիւններուն մէջ - այսօր մոռացութեան տրուած են, մինչ օրինակ ամերիկացի բանաստեղուի Էմիլի Շիքսնսը (Emily Dickinson 1830-1886), որ այսօր մեծագոյններէն մէկ կը համարուի ամերիկան գրականութեան, իր կեանքին ընթացքին հազիւ մէկ տասնեակ քերթուած հրատարակած էր ...

Բայց բարեկամին այս այսքան պարզ առաջարկ-փափաքը որքան տխուր յուշեր կ'արթացնել միտքին մէջ: Առաջինին եւ վերջինին մասին միայն պատմեմ, մինչ անոնց միջեւ որքան չպատմուած այլ յուշեր կան ...

Առաջինը սիիւքահայ հանրածանօթ մտաւորականի մը խօսքն էր, որպէս պատասխան Սիիւքահայ Բանաստեղծութեան ուսումնասիրութեան նուիրուած հատորու հրատարակելու առաջարկին: Առաջարկը եւ ներկայացնեցէր իմ Ալմիլիաս, ուղարկի Վեհափառ Յայրապէտին, որ հետաքրքական գտնելով ուսումնասիրութեան նիւթը, ինք առաջարկս փոխանցեց իր կիւպէնկեան հիմնարկութեան: Այս վերջինը կը գործակցէր Ալմիլիասի հետ. հիմնարկին հրատարակութեան պատասխանատուններն մէկ ըսեր եր որպէս պատասխան առաջարկին:

- Ինձի ըստեցաւ որ դուն կարիք չունիս Կիւլպէնկեանով գիրք հրատարակելու:

Բարձ են ընդգծեցի, պարզապէս շեշտելու համար այն ցուցումը, որ ապրեցայ այս բառը լսելով ... պահ մը շփոթեցայ՝ արդեօ՞ ողորմութիւն էր ինդրածն, որ պատասխանը որպէս «կարիք չունիս» կու գար: Երբէ՞ն ի վեր գիրք հրատարակելը կարիք ունենալի-չունենալուն հետ կապուած է: Բայց ըստ երեւոյթին, պատասխանատունները աւելի քան համոզուած էին, որ գիրք մը հրատարակութիւննը ըստ կարիքի կ'որոշուի ...

Վերջին փորձառութիւնս այլ տխուր միջադեպ մըն էր: Դարձեալ սիիւքահայ գրագէտ մը եկմակով առաջարկելու էր ինձմտ հատոր մը տալէ եւ երբ երկու այլ ըստառանք ներկայացնեցէր իմ, մէկ նախընտրեր էր: Սկզբնականորէն համաձայններ էինք, կը մասր մանրամասնութիւններու մասին խօսիլ, երբ հասաւ իր մէկ «քացատրական» նամակը.

«Ես կը կարծի, որ դպրոցը կ'աշխատիս. իմացայ որ ՅՌՀՄ-ի գրասենեակը կ'աշխատիս, եւ գիտեմ, որ իրենք կիւթապէս պէտք է քեզ նման մասնագէտի օգնեն գիրք տպագրելու + վերջին մէկ ամիսը երկու հոգիի արդէն խօսք տուած եւ իրենց ծաւալուն հատորը հրատարակելու: Յաջորդութիւն»:

Կրնայի ըսել, որ դպրոցը աշխատած օրերուս ալ ինք կրնար ճիշտ այս նոյն պատասխանը տալ, որովհետեւ այս դպրոցը եւս - փառ Տիրոջ եւ ի տարբերութիւն Սիիւքի այլ գաղութերու դպրոցներուն - կրնայ կիւթապէս օգնել գիրք տալուն կամ որեւէ այլ ձեռնարկի, եթէ պատասխանատու-

ները ուզեն կամ որոշեն ...

Եւ կրկին նոյն ցուցումը, այս անգամ երկու պատճառներով՝ ա. եւ չէի որ առաջարկեր էի գիրքերս մէկը հրատարակել, այլ՝ ինքը, եւ բ. ինծի՝ ալ խօսք տուած էր, ինչպէս միս երկութիւն, մանաւանդ որ ինծի անուցմէ առաջ խօսք տուեր էր, թեեւ մեր միշեւ գրաւոր համաձայնութիւնն մը չեինք ըրած տակաւին:

Գրաւոր համաձայնութիւնն ...

Կը յիշեմ Յալեափի Ներսի շուկան, որուն վաճառականները յատուկ դասակարգ մը կը կազմէին Յալեափը ճանչցողներուն, ինս ապրողներուն համար.

- Ներսի շուկայի վաճառական է, շա՞տ խորամանկ կ'ըլլան անոնք, - կ'ըսիւմ:

- Ներսի շուկայի վաճառական է, զգոյշ ըլլալու է ...

Բայց մէկ բան կար, որուն շուրջ բոլոր համաձայն էին՝ թէ ներսի շուկայի վաճառականներուն խօսք հազար առ հարիւր վստահելի է եւ թէ անոնք, նոյնիսկ մէկ միլիոն գումարի համաձայնութիւնները - այդ ժամանակներուն իրապէս շա՞տ մէծ գումար էր մէկ միլիոնը - ձեռքի սեղմունիվ մը միայն կը կսրեին. չեմ յիշեր, որ այս օրերուն, երբ տակաւին կեանք իսական մէջ եւ մարդկական ազնիւ էին, չեմ յիշեր որ տարակարծութիւնն մը լսած ըլլամ ներսի շուկայի վաճառականներուն միշեւ:

Գոնէ մէնք հալեացիներս այսքանը յիշենք եւ զդաւաճանէինք մէր քաղաքին սովորութիւններուն, որոնցմէ մէկն ալ ... ձեռքի սեղմունով կամ առանց սեղմունիմ խօսք տալն է, կատարելու յանձնառութեամբ: Այդ ալ սակայն գնաց-կորսուեցաւ պատերազմէն եւ երկրաշարժէն ծնած աւերակներուն տակ:

Ուստի, անկեղծօրէն ըսուած եւ սրտաբուի առաջարկ մը ինչ յուշեր արթացուց եւ ինչ յուցեր ալեկոնծեց:

Բարեկախտաբար սակայն, ասուն կողքին, այս տխուր յուշերուն չափ ու թերեւս աւելի, աղուոր, քաղցր յիշատակներ ունիմ կապուած գիր-գրականութեան, սկսեալ Պողոս Սնապեանէն մինչեւ Յարութիւն քիւրքնեանը, որոնց բոլորին ալ շնորհակալ եմ, իրենց կեցուածքին եւ կատարած խոստութիւններուն համար:

ԵԹԻԵՄԵԶԵՎԱՆՆԵՐԸ...

❖ Մկիզը՝ Էջ 6

Դափարախսուական հրապարակագրութիւն:

Թէ Վարագդասի այս Էջերը, 40 տարի ետք, որքանո՞վ կրնան գոհացնել նորահաս ընթերցողներու ակնկալութիւնները կամ որքանո՞վ կրնան հասկնակի դառնալ մէրօրեայ ընթերցողին՝ վիճարկումի նիւթ է անշուշտ: Այս կէտը կը մատսանշենք՝ նկատի ունենալով հեղինակին արտաստվոր ոնս ու բառամբերը, որ, - անկեղծ խօսք, - մատչելի չէ հայ ընթերցողի խափ շախացիս մէծամասնութեան: Ներկայացնեած հարց երև ու արժանած սիւթերը, արդէն, հրապարակագրին որդեգրած ժանրին հսկ բերումով, յստակացում կամ եզրայանգում չունին ընդհանրապէս, այլ կը կատարեն լոկ սահմանութեան: Յոն գրեթէ չէ գտնել անուն տեղանութեան մէջ: Ասոր վրայ բարեցեց հեղինակին լեզուն, ոճն ու խորին գրեթե եւս բխած խոշընդուռող ազդակներն ալ, կ'ունենած համագոյն մէջ շարան մը, որ պէտք ունի... Ալեքսանդր Մակերինացին մը թուրին:

Ուսա՞ պատահականորէն ընտրուած առանձին պարբերութիւն մը (Էջ 296-97):

- Ճիշդ է որ սկզբնապէս բնականութեան աւելի թուող երեւոյթներ ու գործութիւններ, կեանքի փորձառութեան ու հաստնութեան ձեռքբերման, ինչպէս սաեւ ուրիշներու ճաշակին ժողովրդավարութիւն ու հասդուրժարաբար տեղ բանալու եւ, առանց անպայման զայն իրացնելու, այդ ճաշակին իրայատկութիւնն ըմբռնելու ճամբռվ, տրամախոհական հաշտութեան մը մթնոլորտը կ'առաջացնեան անհատութեան մէտող ժողովրդու մօտ, բայց նոյնը ճիշդ է որ ընազորն ու զգացականութեան սկզբնապէս ատելի թուող երեւոյթներ իրենց ատելիթեան վերահաստատումը կը գտնեն նոյնիսկ յակեալ գիտակցութեան ու հանդուրժեան

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՆԱԼ

Արմեն Շավասյան

Երիտասարդանալ, Երիտասարդանալ...

Մշտական երազը բոլորին, թէ՝ փոքրին, որպեսզի շուտով հասնի իր մուրացին, գեղեցկութեան երազին կամ ուրոյն անհատականութեան կերտումին, եւ թէ՝ մեծին, որ պահէ իր տարիքը ետին ու չմնայ կեանքի շուքին:

Երիտասարդանալ, Երիտասարդանալ...

Նորագոյն երազը գաղութին՝ միութիւններուն, կազմակերպութիւններուն, ուսուցաց կազմին, սոյնին ազգային մարմիններուն:

Բայց թէ ինչպէս երիտասարդանալ առանց խորք վսասելու...

Ինչպէս երիտասարդանալ տգետը, անուսը, անբանը ու անհաւասարակուածը, կամ կրկին երիտասարդանալ ստախօսն ու ամբարտաւանը:

Եթէ պահ մը կան առնելով մտածենք, թէ ինչ է երիտասարդութեան բուն իմաստը, շատ յստակ պիտի իմանանք, որ անկայ այլ բան չէ եթէ ոչ՝ իմաստագարդ ծերունիին, հաւասարակշուած չափահասին, խոհեմ պատանին եւ առոյ մանուկին հանրագումարը:

Հետեւաբար երիտասարդութիւնը միայն տարիքով՝ չ'որոշուիր. իմաստութիւնը կը գոյանայ ծերունիին փորձառութիւնը, չափահասին որոշումներ գոյացնելու կարողութիւնը եւ պատանիին աշխուժութիւնը մէկտեղելուն մէջ, ստեղծելու այնպիսի համահունք ու խաղաղ ամբողջութիւն մը, որ անպայման կը յաջողի որեւէ յանձնառութիւն հասնել իր կատարելագործուած լրումին:

«ԳԱՆՉԱՍԱՐ» ՊԱՇՏՈՆԱՔԵՐՁԻ ԱՆՁԱԿԱՅՈՒ

Խմբագիր՝ Զարմիկ ԶիլԱրօշեան-Պողլեկեան
Մրագրի՝ Նուշիկ Սողոյեան-Առաքելեան
Ձեւատրող՝ Յովսէփ Չալողեան
Գրաշար՝ Վահ Թոփալեան-Սարուխան
Արաբերն լուրերու թարգմանիչ՝ Մարտին Պապեան-Վղայէկեան
Կայքթի պատասխանատու՝ Աւո Պողոսեան
Լուրերու պատասխանատու՝ Լուսին Ապաճեան-ԶիլԱրօշեան
Յաշուապահ՝ Յովիկ Պարսումեան 0957 953 811

- Ծանուցողներէն եւ աշխատակիցներէն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամենն ուշը Երկուշաբթի օրերը:

- Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարուած:

- Խմբագրատուն ուղարկուած նիւթերը, հրատարակուին կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:

- Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու հրատարակելու կամ չիրատարակելու որոշումը:

- Ձեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի է իրապարակել «Գանձասար»-ի տպագիր տարբերակին եւ կայքին միջոցով, կապ հաստատելով թերթին հաշուապահին հետ:

Թուրքիոյ ճուրջ

ԿԱՇԱՅԻ ԽԳՆԱԺԱՄԻ ՖՈՆԻՆ ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ՇԱՐՈՒԱԿԵ ԽՈՐԱՑՆԵԼ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԻՄՐԱՅԵԼԻ ՀԵՏ

Պաղեստինի Կազզայի հատուածին վրայ իսրայէլի շարունակական յարձակումներուն լոյսին տակ թուրքիա-իսրայէլյարաբերութիւնները աւելի կը խորանան:

Ըստ «Երմէնիշաբէր»-ի թրական ընդումադիր մամուլին մէջ կը շեշտուի, որ հակառակ թուրքիոյ նախագահի մակարդակով Կազզայի հատուածին մէջ տիրող իրավճակի ու իսրայէլեան կողմի գործողութիւններու դատապարտումին, երկողում յարաբերութիւնները կը պահպանուին:

«Թուրքիոյ պալատներու եւ սակարաններու միութեան» (TOBB) տուեալներուն համաձայն՝ 7 Հոկտեմբեր 2023-ին՝ պաղեստինա-իսրայէլեան հակամարտութեան վերջին լարումն միշեն օրս թուրքիոյ մէջ բացուած է 18 իսրայէլեան դրամագլուխ ունեցող ընկերութիւն:

Իսկ ընդհանուր առմամբ ներկայիս թուրքիոյ մէջ գործող իսրայէլեան ընկերութիւններու թիւը կը հասնի 505-ի, անոնց կողմէ կատարուած ուղղակի ներդրումներու ծաւալը՝ 431 մլն. տոլարի:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՏՐԴՅԱՆ ՊԱՇՏՈԱՆԱԿԱՆ ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՈԼՈՐՏԻՆ ՄԵԶ ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐ ՍՏՈՐԱԳՐԱԾԵ

Թուրքիոյ նախագահի աշխատակազմի պաշտպանական արդիւնաբերութեան վարչութեան պէտ Յալուք Գեղրգին Պաքրւ կատարած այցելութեան ընթացքին հանդիպումներու ունեցած է Ալբայեճանի նախագահ իհամ Վլինի, պաշտպանութեան նախարար Զաքիր Զասանովի՝ այլ բարձրաստիճան պաշտօննեան հետ:

Այցելութեան ընթացքին հանդիպումներու տեղի ունեցած են ռազմադիրներական շարք մը ատրպէճանական ընկերութիւններու ներկայացուցիչներու հետ, որոնց ընթացքին ստորագրուած են համագործակցութեան պայմանագրերը:

Այս շրջագիծին մէջ թրական պատուիրակութեան կազմին մէջ գունդուող «MKE»-ի գլխաւոր տնօրին իհամի Զելէշ եւ «Rekron Group»-ի նախագահ իպրահիմ Զիլէթին փոխըմբռուսուի յուշագիր ստորագրած է Ալբայեճանի ռազմական արդիւնաբերութեան շարք մը ընկերութիւններու հետ, որոնց անունները չեն հրապարակուած:

Թրական կողմը Ալբայեճանի դեկավարութեան ու ատրպէճանական ընկերութիւններուն ներկայացուցած է սեփական արտադրութեան շարք մը համակարգեր, ընսարկուած են համագործակցութեան կարելիութիւնները:

ԼԱՐՈՎ ԵՒ ՖԻՏԱՆ ՔՆՆԱՐԿԱԾԵՆ ՀԱՐԱՍՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԵԶ ՏԻՐՈՂ ԿԱՇՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ «3+3» ԵՒՀԱՎԱՓՈՎ ՀԱՄԱԳՐԱԿԱՌՈՒԹԵԱՆ ԶԱՐԳԱՌՈՒԾ

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերգեյ Լաւրով եւ թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Զաքիր Ֆիտան ընսարկած են Երկողումանի համագործակցութեան հարցեր եւ տարբեր մակարդակներու վրայ յառաջիկայ հաղորդակցութիւններու ժամանակացույցը: ԹՎԱՅՍ լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ այս մասին կը իշխուանիսախարարներու հեռածայնային հաղորդակցութեան եւոց հրապարակուած ուուսից Արտաքին Գործոց նախարարութեան հաղորդագրութեան մէջ:

Կողմերն անեւ ընսարկած են Հարաւային Կովկասի մէջ տիրող կացութիւնը եւ «3+3» ճեւաչափով համագործակցութեան գաղգացումը:

Հովանաւորութեամբ եւ նախաձեռնութեամբ ՍՕ Խաչի Շրջանային Վարչութեան կազմակերպուած էր գնահատանքի հաւաք մը Սուրիոյ մէջ ՀՀ Մարդասիրական Արագելութեան խումբի գնդապետ Արկատի Տօնոյեանին ի պատի, Ծաբաթ, 6 Ապրիլ 2024-ի կեսօրին, ՍՕ Խաչի «Գոհարիկ Համալեան» սրահին ներ:

ՍՕ Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը այս հաւաքով կը միտեր մտերմիկ եւ զուարթ մթնոլորտի մէջ ողջեր մը կազմակերպել՝ երախտագիտութիւնյայտնելու գընդապետին մարդասիրական իր աշխատանքին համար:

Յանուն ՍՕ Խաչի Շրջ Վարչութեան հաւաքին բացումը կատարեց

ատենապետուի Զեկիիր Գեղրդեան: Անողութեանց օրուան հիւրօ՝ գընդապետ Արկատի Տօնոյեանը, ՀՕՄ-ի Կեդր. Վարչութեան անդամ Մինիստր Ամպարճեանը, Պատկան Մարմանի ներկայացուցիչը, ինչպես

նաեւ ՍՕԽ-Ազգ. Պատսպարանի Եւ Արողապահականանձնախումբու ընկերութիւները, դարմանատան տևորենուի հիւրօն, մայուն բժիշկը, նախկին Շրջանային Վարչութեամբ ատենապետները և գրաստնեակերու պաշտոնեութիւնը:

Գեղրդեան յայտնեց, որ այս հաւաք անգամ մը ես կու գայ տէր կանգնիլ մեր պարտականութեան եւ մեծարել իրայատուկ նույրումով տարիներ շարունակ Հայաստան մինչեւ Սուրիա դժուար ասպարեզի երախտաւոր մը, որ եկած էր իր աշխատանքը կիսելու մեջի հետ եւ իր յաջողութիւնները դարձնելու մեր հպարտութիւնը:

Ան գնահատեց նաեւ մարդասիրական առաքելութեան խումբի իրաքանչիւր անդամ, որ մասնակցութիւնը բերաւ վտանգաւոր եւ սպառիչ ականագերծման աշխատանքին: Ընորհակալութիւնը յայտնեց մարդասիրական առաքելութեան ճամբով գնդապետին բերած:

ՄԵԾԱՐԱՆՔ ԳՆԴԱՊԵՏ ԱՐԿԱՏԻ ՏՕՆՈՅԵԱՆԻՆ

Ներդրումին եւ յաջողութիւն մաղթեց իր ապագայ նուաճումներուն եւ պատասխանառու աշխատանքին: Այս ՍՕ Խաչին կողմէ յուշանուելու մէծարեալներ:

Կանկին միշտ պահելով անսախատեսելի սահմանագիծը ուրկէ անդին կը սկսէր գնդապետի պատասխանառու հանգամանքը:

ՀՀ Մարդասիրական առաքելութեան պատմականին անդրադառնութիւնը:

Շրջանային Վարչութեան կազմակերպած յիշեալ միջոցառումը հրաշալի պատեհութիւն ստեղծեց ծանօթանալու վաստակաշատ գընդապետին անցած ուղիին, որ յաղթական կանգնած էր ՍՕ Խ-ի ընտա-

նալէ ետք, իր սրտի խօսքը ուղղեց Յոհիկ Կանանեան, որ ներկայացուց գնդապետին կեանքին կարեւոր փուլերը եւ իրայատկութիւնները, մատունանշելով անոր աշխատանքին նկատառելի բարեսիրական երե-

նիքին առջեւ, արժեւորած ըլլալով իրեն վստահուած պարտականութիւնը, պաշտօնն ու կոչումը: Տակաւին խաջութիւնը ուրախ էին, որովհետեւ հաւաքուած էին յարգակի խօսքը արտասանելու մարդու մը՞որ հեղինակաւոր ներկայական մեր առօնային

լոյթները, գլխաւոր դրամագույն ունենալով իր տաղանդն ու աշխատանքը, պրատոր մարդու միտքը, իր նկարագիրը, որուն կ'ուղեցէր իր քաջութիւնը, յանդընութիւնն ու պարկեշտութիւնը: Կանանեան դիտել սուաւ, որ Արկատին մեր առօնային

եւ խիզախ անձ մը ըլլալով հանդերձ, համեստութիւնը իր խառնուածքին գլխաւոր առաքինութիւններն մէկը ըրած էր ու անոր շնորհի կցած էր հաւասար հաւասար իսպիլ Եւ պատսպարանի փոքրիկին հետ եւ բարձրաստիճան գինսուորա-

թարգմանը եւ յուշարարը եղաւ իր զուարթախոհութեամբ, երբ անպանոյ ոնք ներկայաց անդուն կ'ուղարկաց անդամուն յայտնեց իր կապահակալութիւնը յայտնեց գործել շուրջ տասը տարի պատերազմա-

կան պայմաններու մէջ ապրող Յալեաի ժողովուրդին համար եւ մարդասիրական օժանդակութիւններով իր բաժնը բերաւ, զայս համարելով բարոյական պարտը հանդեա՝ Սուրիոյ պետութեան ցուցաբերած գորգուրանին հայ ժողովուրդին նկատմամբ Մեծ Եղեռնեւն մինչեւ այսօտ:

Յաջորդաբար խօսք արին Շրջ Վարչութեան ախմին ատենապետ Սեդա Կերկերեան եւ ՀՕՄ-ի Կեդր. Վարչութեան անդամ Միրան Ամպարճեան: Կերկերեան շնորհաւորաններ ուղղեց մեծարեալին՝ անոր մարդասիրական եւ համագաղութային գործին նշանակութեան, անցած ուղիին համար, յուսալով որ գնդապետը կ'արձագանգ մեր ժողովուրդի կարեւոր ակընկալութիւններուն: Այս Ամպարճեան մատունանշեց թէ մարդասիրական առաքելութեան խմբակները կողմանական իրենց գործով 2019-ին հիմք դրին Հայաստան-Սուրիա փոխադրակցութեան, որ շարու-

նակուեցաւ իրենց իրաշալի գինուորներուն եւ բժիշկներուն շնորհի: Անոնք յանդաւոր կատարեցին ծափահարութեան արժանի գործեր, ձեզ բերելով գովելի նուաճումներ: Ան աւելցնելով ըսաւ, որ գնդապետ Արկատին ոչ միայն հմտւ դիւանագետ մը եւ զինուորական մըն է, այլև մտաւորական պատրաստութեան տէր անձ մը, որ գովելի նուաճումներ արձանագրեց Սուրիոյ մէջ:

Մեծարեալ գնդապետը ամփոփ գիծերու մէջ բացատրեց, թէ ինչ է հայ ժողովուրդին համար Սփիւրքը, երկիրին հաւատարմութիւնը, Ազգ-Պետութիւն փոխարարելութիւնները եւ կապերու ամրապնդումը: Աւարտին շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր ներկաներուն՝ խոստանալով նոր աւիլսով շարունակել իր պարտականութիւնները:

Հաւաքը մեծ հետաքրքրութիւն արթնցուց ներկաներուն մօտ, որով ծափողոյններով գնահատեցին թափուած քրտինքը եւ կատարուած պատասխանառու աշխատանքը այս մարդուն, որ գիտցաւ քայլ պահել ժամանակին հետ եւ յաղթահարել խոշընդուները, հաւատալով թէ մեր ժողովուրդին դեսպան է Արկատին հայ ըլլալով վարկով:

Յարգենք մեր բոլոր նույնաւորները, որպեսզի բեղմաւարուի մեր գործունեութեան անդամասը:

**ՍՕ Խաչի
Շրջանային Վարչութիւն**

Ի՞նչ կ' լսեն ստուգ

Խոյ

Շաբաթը լի է հաճելի անակընկալերով: Յեռաւոր երկրէն լուր մը պիտի ստանաք եւ ուրախանաք:

Ցուլ

Գործնական կեանքի մէջ խոչընդուներու պիտի հանդիպիք: Բարեկամներ պիտի օգնեն ձեզի: Մի՛ մտահոգուիք:

Երկուորեակ

Ձեր ընկերուուն ապրելակերպով մտահոգուած էք: Դուք ձեր ստվական գործերով զբաղեցնք:

Խեցգետին

Մարտ-մունկ հարցեր պիտի ծագին ձեր անձնական կեանքին մէջ: Քաշասիրու եղէք: Ձեր շուրջիններուն վստահութիւն ներշնչեցնք:

Վորիծ

Գաղտնապահ եղէք եւ ձեր հարցերը առանձին քննարկեցնք: Մարդիկ ձեր աշակցութիւնը պիտի վայելին:

Կոյս

Ձեր ծրագիրները իրականացնելու համար լաւ մտածեցնք: Ժրաշան աշխատանքը ետք վերջապէս պիտի յաջողիք:

Կշիռ

Գործերու դժուարութիւններ միշտ ալ կան: Ձեր յամառ աշխատանքին շնորհի պիտի յաղթահարթք զանոնք եւ գնահատուիք:

Կարին

Գարնան այս գեղեցիկ եղանակին պտոյտ մը պիտի կազմակերպէք ձեր սիրելիներուն հետ: Աշխատավարձի յաւելում մը պիտի ստանաք շուտով:

Աղեղնաւոր

Հաճելի անակնկալներ պիտի կազմակերպէք ձեր ընկերուուն համար: Յեռաւոր երկրէն սիրական նուեր մը պիտի ստանաք:

Այծեղիւր

Այս շաբաթ պիտի հանդիպիք անձանօթ մարդու մը, որ ձեր անձնական գործերուն մէջ ձեզի պիտի օգնե: Քաջալերուեցնք:

Զքինս

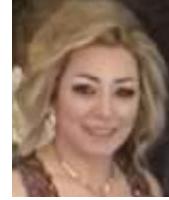

Ձեր ծնողները ձեր օգնութեան կարիքը ունին: Յոզ տարե՞ք անոնց: Զայս մի՛ խնայէք ձեր շուրջինները ուրախացնելու:

Զուլ

Ձեր սիրական վիճակը պիտի բարեկաւուի: Ձեր ամրոջ ուշադրութիւնը կեղողնացուցնք ձեր ծրագիրներու իրականացման վրայ:

Սուսաննա Պողոսեան-Սարվարեան

Ի՞նչ կը թելաշու ՆՈՐԱԶԴԵՒԹԻՒՆԸ

Այս տարի ներքնազգեստի ոճով հագուստներու կը շարունակեն գերեւ նորաձեւութեան սիրահարները:

Ոճաբաններ իրենց հաւաքածոներուն մէջ կարեւորութիւն կու տան առաւելաբար կարծ վերնաշապիկներու, թափանցիկ կիսաշրջազգեստներու, որոնց տակ հաստ կտորով ներքնազգեստներու, ինչպէս նաև փայլվիլուն ուլունքներով զարդարուած երեկոյեան զգեստներու, եւ մետաքստ գազակներու: Այսպիսի ոճեր, սակայն, դժուար թէ յարմարին մեր ապրած միջավայրին:

Եւ բարձրակրունկ կօշիկներ:

Այս ամառ եւս նորոյթ կը համարուին թափանցիկ կօշիկները:

Յատկապէս նորոյթ են թափանցիկ կրունկներով կօշիկները: Իսկ փոքր պայուսակները ընդգծելի են 2024-ի գարուն-ամառ հաւաքածոյին մէջ: Նիւրոյթ նորաձեւութեան շաբթուան ընթացքին, լաւագոյն պայուսակները ճերմակ, վարդագոյն, արծաթագոյն եւ դեղին պայուսակները համարուած են:

2024-ի նորոյթ գոյնը Նարնջագոյնն է (Apricot Crush): Ունի իրայատուկ հմայք, որ կը յիշեցնէ ամառնային արեւոտ, տաք օրերը: Նարնջագոյնի պայծառ երանգն ու թարմութիւնը շատերուն ուժ եւ եռանդ կը հաղորդեն եւ դրական տրամադրութիւն կը ստեղծեն:

Նորաձեւութեան հետեւորդները անդրադաս են նաև դիմայարդարման սախմանութիւններուն: Դեղձի երանգներով դիմայարդարումը ամենեն ընդհանրացածն է այս ամառ: Ընդհանրապէս թերեւ քսուկներ, ինչպէս նաև բաց գոյնի երանգներ (pastel) պէտք է օգտագործել:

Ինչ կը վերաբերի 2024-ի ամիան արեւու պաշտպանուելու ակնոցներուն, ոճաբաններ կը թելարեն իրաքանչիւր անձի ընտրել իր դեմքին համապատասխան ակնոց: Լայն շրջանակներով ակնոցները չեն յարմարի փոքր դէմք ունեցողներուն, եւ հակառակ՝ նեղ շրջանակներով ակնոցները անյարմար տեսք մը կու տան երկար կամ լայն դէմք ունեցողներուն:

Նորաձեւութիւնն կրնայ բազում առաջարկներ ու մտայդացումներ հրամցնել ձեզի, ուստի ընտրեցնք յարմարագոյնը թէ վայելու մնալու, թէ ինայողութեամբ ծախսելու ներկայ տնտեսական ծանր պայմաններուն մէջ:

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐԵՆՅԱ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՎՆՔԻՆ

-Սուրենի Փութապոլի Ա. դասակարգի ախոյեանութեան մրցումներուն, Հալէպի Վիլին 5 - 0 արդիւնքով յաջողեցաւ պարտութեան մատնել ճեշշին, իսկ Լաթարիոյ Թըշրինը 2 - 1 արդիւնքովյաղթեց Ուսահութին: Հալէպի Յուրիին շարունակելով իր ծախող արդիւնքները 5 - 0 արդիւնքով զիշեցաւ ճապիթին Եւ փոխանցուեցաւ Բ. դասակարգ:

-Վերջին պարտու- թիւնը արձանագրելէ Եսք, Դամակոսի ճեյշի խումբի մարզից Յուսէն Աֆաշիա հրաժարեցաւ իր պաշտօնեն, ինչպես նաև Լաթարիոյ Յըթթին խումբի վարչութիւնը պաշտօնագործ ղուաւ խումբի մարզից:

ՄԻԶԱՐԴՎԱՅԻՆ

ԱԹԵԹԹԻՔՈ ՊԻԼՊԱՐՄ ՆՈՒԱՃԵՑ ՍՊԱՍԻՈՅ ԳԱՎԱՅԸ

Սպանիոյ Սելիխա Նահանգին մէջ տեղի ունեցաւ Սպանիոյ թագավորական բաժակի աւարտական մրցումը, որուն աւարտին Աթենքի Պիլատ

իրու սարք խռըսբերդ խաղցան յաւելեալ կէս ժամ, որուն աւարտին դարձեալ շարունակուեցաւ հաւասար արդիւնքը: Չոյգ խումբերը հեռաւոր 11 մերժի հարուածներու փուլ անցնելով Աթլեթիքոն յաջողեցաւ 4 - 2 արդիւնքով պարսութեան մատնել մրցակիցը Եւ տիրանալ ախոյեանութեան: Ալելցնելով, որ Աթլեթիք Պիլ-պաուն վերջին տիտղոսին արժանացած է 25 տարի առաջ՝ 1984 թուականին:

ԹՈՄԱՆ ՄԻՒԼԵՐ ԽԱՂԵՍԻ ԻՐ
700-ԸՆ ԼՐԱՅՈՒՅՆ

Գերմանիոյ հաւաքականի Եւ
Պայերն Սինիկին խումբի 34-ամեայ
յարձակողական խաղող Թոմաս
Սիւլը խաղաւ իր մարզական
կեանքի 700-րդ մրցումը: Ան ինը
հանդիպում էտք, յաջողեցաւ
արձանագրել նոր թուանիշ մը, որ
մինչ այսօր վերապահուած է դար-
պասապահ 2Եա Մայերնի 709-րդ
մրցումին: Աւելցնենք, որ Պուտես-
լիկայի 28-րդ փուլի մրցումներուն,
Պայերն Սիունիկին 3 - 2 արդիւսքով
պարտուեցաւ Հայտենհամեն եւ 60
կետով մնաց աղիւսակի երկրորդ
դիրքին վրայ: Թոմաս Սիւլը Պա-
ւարիոյի խումբին մաս կը կազմէ
2000 թուանանին և մեր:

Ապրիլ Բ. 2024 11

ԽԱՂԲԱՆ (ՄԿ 483)

Պատրիաստեց՝ Մարինա ԶիլԱբօշեան-Պողիկեան

A 12x12 grid puzzle. The columns are labeled 1 through 12 at the top, and the rows are labeled 1 through 12 on the left. The grid contains black and white squares, forming a pattern that suggests a hidden image or code. The pattern includes several solid black horizontal bands across specific rows (e.g., row 10) and vertical bands across specific columns (e.g., column 11). There are also more complex patterns of black squares, such as a cross-like shape in the center and various smaller clusters.

Հոգածական

- 1- Դանիել Վարուժանի բանաստեղծութիւններէն:

2- Անվերջնատառ՝ Նշենիի պտուղ: Զայնանիշ:

3- Թոշող աստղ: Պատշաճ:

4- Տանջել: Դժգոհութիւն:

5- Շաղկապ: Հայկական լեռնաշխարհի ամենամեծ լիճը:

6- Պինդ, ուժգին: Հակառակ՝ վատ:

7- Հարազատ:

8- Կողմ մը: Հակառակ՝ ամուսինին քոյրը հարսին նկատմամբ: Լարային եծ նուագարան:

9- Եւս: Հակառակ՝ աղէկ: Հակառակ՝ տօթ:

10- Փարախ: Լեցուն:

11- Մեղմ ու անուշ հով: Յագենալ:

12- Կողով: Թուր:

Ուղարկեաց

- 1- Արդիգոր Լուսաւորիչի հայրը: Յիմա: Նման:
  - 2- Հետեւեալ խօսքին հեղինակը. «Այնքան շատ գործով տարուեցինք, որ խօսիլն իսկ մոռցանք»: Արական անուն:
  - 3- Յակառակ՝ հայկական ժողովրդական նուագարան: Յանելուկային պատմուածք:
  - 4- Յակառակ՝ շաղկապ: 7400: Իգական անուն:
  - 5- Ոլորելով փաթաթել:
  - 6- Իրերայացորդ տաներ: Վիշտ:
  - 7- Յակառակ՝ 5003: Երրոպական երկիր:
  - 8- Ղանդաղ: Իգական անուն:
  - 9- Գիւղ Արեւմտեան Յայսատանի մեջ, Վասի վիլայեթի Աղբակ գաւառին մեջ: Կրկնուած քաղածայներ:
  - 10- Շատախօսութիւն: Տարածքի միաւոր:
  - 11- Երկրաբառ: Կրկնուած ձայնաւորներ: Զայնանիշ:
  - 12- Աղասիի շոջաներէն:

ԽԱՂԲԱՆ (ՄԽ 482)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	q	p	h	q	n	p	q	o	h	p	w	u
2	h		w	p	q		w	w	w			u
3	h		t	h		j	n	p	q			h
4	u	w	l		u	n	p					n
5	u	w	u	l	u	i	n	p	q	t		u
6	h	w		w	l	j	w	p		w		p
7	h	l	u	p	w	p		g	w	u	g	
8	u		w	u	u	w						l
9	w			p	u	h	u	2	t	p	w	d
10	l		q	n	i	2	u	u	u	l	u	
11		z	n	i	w	u		p		w		q
12	u	m	n		a		m	m	m	n		l

1000

Երեսաբժիշխատ	Երեքշաբժիշխատ	Չորեքշաբժիշխատ	Հինգշաբժիշխատ	Որրեսաբժիշխատ	Ծարսաբժիշխատ	Կիրսաբժիշխատ							
15/4	16/4	17/4	18/4	19/4	20/4	21/4							
													
12°	27°	12°	29°	14°	30°	14°	29°	13°	27°	13°	27°	8°	24°

